

KMETOVOALEC.



Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe  vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{3}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{6}$ strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

Št. 21. V Ljubljani, 15. novembra 1895. Leto XII.

Obseg: Kako popravimo slabo vzgojeno brajldno drevje. — Poljski zajec. — Uničevanje plevela z umetnimi gnojili. — Kako se govedo po zimi nmno krmi. — Kako se delé in urejajo skupni pašniki, gozdi in enaka skupna zemljišča. (Konec.) — Razne reči. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva. — Tržne cene. — Inserati.

Kako popravimo slabo vzgojeno brajldno drevje.

Po vrtilih mnogokrat vidimo brajldno drevje, ki je tako zanemarjeno ali pa tako napačno oskrbovano, da rodi prav slabo in zaradi tega pripravi brajldno drevje sploh v slabo ime. Naj torej omenimo nekaj besed, kako se primerno vzgaja brajldno drevje. Najprej je treba vzgojiti voditeljice, t. j. tiste veje, ki dajo drevesu obliko. Te veje ne smejo biti pregoste in ne smejo moleti navskriž. Druga od druge naj bodo enakomerno oddaljene — kakih 30 do 40 cm — in naj se tudi tako privežejo. Nikdar se veja ne sme toliko pripogniti, da bi visela pod vodoravno lego, t. j. da bi vejni konec bil niže nego vejni obroč. Taka pravilna oblika brajldnega drevja pa ne ugaja le očesu, ampak je neobhodno potrebna, ker z njo dosežemo, da se les in sad razvijata enakomerno, sadje pa je tudi popolnejše, oziroma lepše, ker je sadni les na vejah, katerim priteka dosti redilnega soka. Paziti pa je treba, da tako lepo razdeljeni plodi niso preveč v senci, sicer se ne razvijajo tako povoljno. Posebno pa moramo paziti na to, da se tvori rodni les po vseh vejah in povsod, sicer bomo pridelali le malo sadja. Podoba 55. nam kaže táko, slabo vzgojeno drevo. Spomladi prirežimo letne mladike glavnih vej, pa ne premalo, ampak toliko, da poženo vsi popki na njih in naredo roden les. Sicer je pa dobro, če po leti véasih (pa ne prevečkrat) poščipljemo srednje močnim stranskim mladikam po glavnih vejah vršičke, če premočno rastoče veje zarezemo spodaj v vejni obroč, če spodnje popke oživimo s tem, da zarezemo pod njimi lubad počez ter tako vzgojimo po moči kratek roden les. Podobi 55. in 56. nam kažeta,

kako je treba popraviti napačno vzgojeno brajldno drevo. Pregoste veje je treba porezati, ostale pa tako privezati, kakor kažejo na podobi 56. pikčaste črte. Drevesna oblika se lahko zaznamuje z belo barvo na steno, in se potem veje privežejo v ravnih črtah. Ko pa dorastejo do konca zaznamovane oblike, puste se lahko, da rastejo kvišku, kakor kaže podoba 56. (glej pikčaste črte za spodnje veje). Tako je treba delati z drevjem, ki zelo raste, posebno z jablanami. Če zanemarjeno brajldno drevo obrežemo, kakor kaže podoba 56., in mu vzgojimo rodnega lesa, kmalu nam bo rodilo obilo sadja.

Poljski zajec.

Pod tem naslovom je priobčil „Gospodarski Glasnik“, glasilo c. kr. kmetijske družbe štajerske, v 17. številki t. l. članek, kterega tudi mi posnamemo niže doli; poprej pa dodamo nekaj opazek. Uže dlje časa nismo pisali o tej reči nič, ker se nam je tolikokrat očitalo, da ščujemo kmete proti gospodi, če pišemo proti zajcu. To očitjanje je uže samo na sebi smešno, vrhu tega pa tudi žalostno, kajti žalostno je pač, ako se velevažne kmetove koristi ne smejo toliko ali bolj spoštovati kakor surovo pobijanje zajcev človeku v zabavo.

V vzgled so nam stavili druge kmetijske družbe, ki to kočljivo zadevo raje zamolčijo, kakor da bi tudi one pihale v to tlečo žrjavico. Možko pač ni, zaradi ljubega miru v nemar puščati velevažne zadeve onega stanu, kterega zastopajo take družbe, in prepričani smo, da ob večji naobrazbi in tej sledeči večji samostalnosti kmetškega prebivalstva ne bo kmetškega zastopa, ki bi si

upal zajčjo zadevo še dlje odlašati. Dokaz temu je c. kr. kmetijska družba štajerska, kateri se pač ne sme očitati netaktnost ali druge skrite nakane. Članek slove:

Od prijatelja smo dobili naslednje mnenje o škodljivosti poljskega zajca. Mnenje je izrekel izvrsten strokovnjak neki visoki osebi, in mi ga ne moremo prikrivati našim čitateljem.

V posesti Vašega zelo čislana dopisa z dne 24. junija t. l. Vam sporočim svoj nazor glede premembe postave, zadevajoče povrnitev škode po lovu in divjačini.

Škoda, katero je naredil zajec v teku in osobito koncem pretekle zime na sadnem drevju in na trtah, je tolika, da se nam zdi nepogojno potrebno premeniti zakon v korist kmetovalcu in sadjarju.

Zajec, ki se redi večinoma od kulturnih zelišč, trave in rastlin, ne daje nikakor mesa in kož v oni vrednosti, ktera bi bila v primeri s škodo na rastlinah, narejeno od zajca, da si ohrani življenje.

Navadno se računni pri rastlinojedcih, da je vrednost mesečne hrane enaka živi teži telesa. Ker dorasel pogorski zajec tehtaja najmanj 3 kilograme, potrebuje mesečno tudi 3 kilograme sena, oziroma jedilnih snovij. Zajec pa ne živi le od detelje in trave, marveč tudi od dragocenih rastlinskih snovij, kakor od skorje sadnega drevja, od trte in trtnih očes, od mladik enoletnih konifer, od fižola, zelja itd.; zato se mora kilogram hrane ceniti najmanj na 4 novce. Na leto porabi zajec 36 kg hrane, ktera toraj velja 1 gold.

44 kr. In ako vzamemo, da živi zajec povprečno le 3 leta, potem velja za kmetovalca, kateri ga mora hraniti za lovskega posestnika, 4 gld. 32 kr., zajec sam pa je vreden komaj en goldinar.

Že iz tega se razvidi velika gospodarska škoda celo v tem slučaju, če bi se posestniku za vsacega ubi-

tega zajca odštela vrednost mesa in kože v visokosti 1 goldinarja.

Srda proti zakonu, proti zakupu lova in proti lovskim osebam ne povzročuje škoda, katero naredi zajec na travi in detelji, marveč škoda na mladih sadnih drevesih, na fižolu in na trtah.

V § 4. deželne postave z dne 17. septembra 1878. I. se zahteva v deželi navadna obrana predmetov, kateri bi utegnili biti napadeni. Taka obrana je pri vnohradnih povsem nemogoča, pri sadnem drevju dá se postaviti le po zimi. Sadnih dreves namreč ne smemo pustiti celo leto obvezanih, da se ne omehkuži skorja, zajec jih pa napada, kakor uči skušnja, še meseca maja in že meseca septembra.

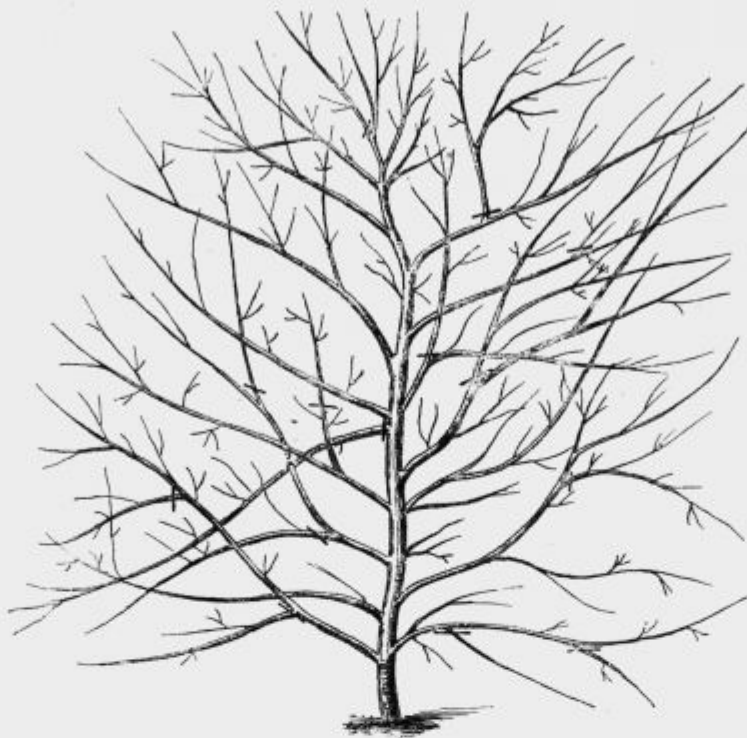
Mnogi zakupniki in lovske družbe uničujejo lisico, veliko in malo podlasico, kateri živali sta kmetu koristni, in gojijo zajca. Pri taki reji zajcev postaja škoda, katero trpi kmetovalec, intenzivna in je visokost odškodnine z velikostjo škode v zelo neugodnem razmerju. Ko sem jaz lovil, tedaj še ni bila poznana reja zajcev, lisici se ni polagal strup. Od zajca povzročena škoda je torej bila prav neznatna. Lov je zahteval dobro telesno vajo, kajti kdor je hotel pleniti, moral si je dostikrat pri hoji ožuliti noge.

Kako se dá opravičiti, da kmet ni postavno varovan pred brzonogim škodljivcem livad; ali ne plačuje svojih davkov natančno? Za zajca naj ne velja postavno varstvo! Lovci naj redijo lisico; le-to loviti delalo bo še večje ve-

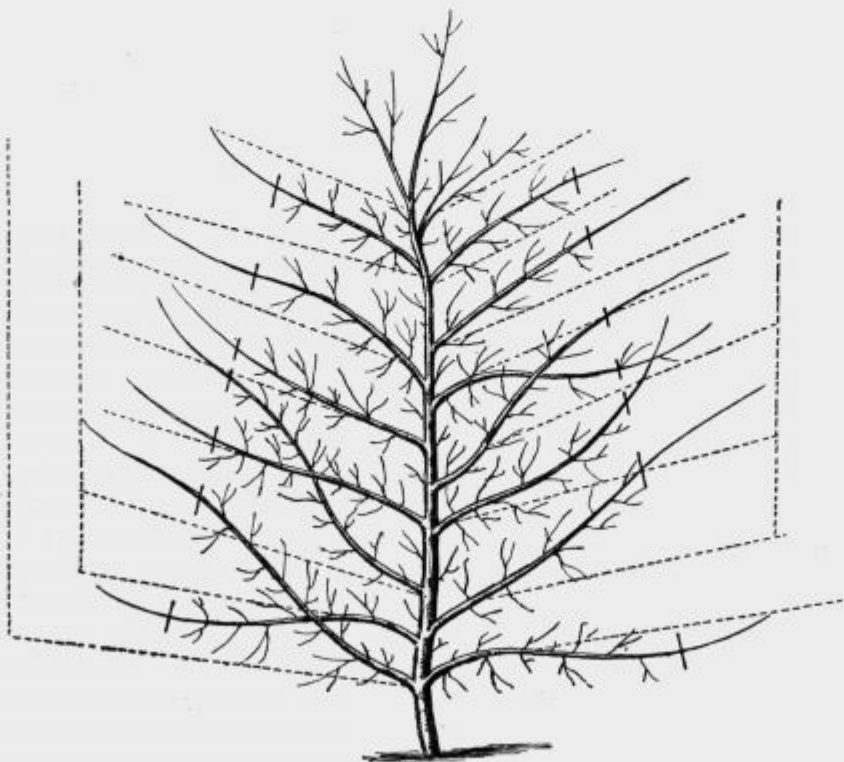
selje kakor lov na neumnega dolgoušnika.

Vsled tega članka je imenovana družba dobila brezimno pismo, vsled česar v št. 18. „Gospodarskega Glasnika tole objavlja:

V 17. št. našega lista smo objavili mnenje nekega strokovnjaka o koristi ali škodljivosti poljskega zajca v



Podoba 55.



Podoba 56.

kmetijstvu. Na to objavo smo dobili dopisnico s poštno beležko „Vildon“ naslednje vsebine:

C. kr. kmetijski družbi v Gradcu.

Ako bi zajec kmetovalcem koristil, bili bi vsi štarski kmetovalci bogati. Lisico gojiti pomeni toliko, kolikor posestniku v enem dnevu pobrati vse kokoši. Lisica more v enem trenutku narediti za deset goldinarjev škode. Naj se objavi ime onega, od kterega je spis od 16/8. „Poljski zajec“, da bomo spoznali velikega osla. Ako kmetijsko društvo ne vé nič boljšega, potem naj vsaj pusti taka hujskanja. Naj raje kmetom pomaga, radi zajcev ne bode nobeden kmet poginil.

Neki kmetovalec.

Pogum in prepričevalnost, s katero zastopa ta „kmetovalec“ svoj nazor, se najbolj razvidi iz tega, da se niti ni upal pisati v svoji pisavi, marveč se je, kakor je očitno, poslužil pismenk, iz kterih se ne da spoznati pisatelj.

Vinorejski odsek glavnega odbora c. kr. kmetijske družbe, kteremu smo pokazali to mojstersko delo plemenite pisave in strokovnjaške premoči, izrekel je med splošno veselostjo željo, naj bi to pisarijo obesili nekoliko niže, da bi kmetovalci spoznali, kdo vse se imenuje „kmetovalec“.

Ustreza te prošnji smo povzročili predstoječo objavo.

Uničevanje plevela z umetnimi gnojili.

Da se poviša surovi in čisti dohodek na polju, mora se v prvi vrsti uničevati plevel. To je povsem naravno, kajti vsak misleč kmetovalec si bode mislil: prvič jemlje plevel zemlji ravno tako redilne snovi kakor vsaka druga rastlina, drugič pa plevel zaduši, ako ga je mnogo, na njivi druge tu rastoče rastline. Plevel odtegne kulturnim rastlinam prostor in s tem tudi važen pogoj rasti, namreč zrak in svetlobo. Tak, pač pogosto nahajajoči se in zato tem škodljivejši plevel je n. pr. grenkuljica. V „Landbote“ z dne 27. mal. srpana 1895. l. piše Küster, kralj. ekonomijski svetovalec na Falkenbergu, okr. Lukava, o uspešnem uničevanju tega plevela naslednje:

V prvem desetletju svojega gospodarjenja tukaj sem moral mnogo prestati v onih letih, v kterih je grenkuljica vidno prospevala. Začetkom petdesetih let je prišla doba, s katero so se vpeljala v trgovino koncentrovana gnojila. Kakor hitro sem se prepričal, kakšen, skoraj nepričakovano, ugoden uspeh imajo umetna gnojila na moja od narave precéj revna tla, uporabljal sem jih v primeroma precéj veliki množini. Čez malo let sem prišel tako daleč, da sem na svojem posestvu smel z nepričakovanim uspehom saditi tudi sadje, katero stavi večje zahteve do zemlje, kakor oljke, pšenica in ječmen. Z isto dobo je zginila tudi nadloga, katero je prej povzročevala grenkuljica; zato pa tudi trdim, da je ravno strokovnjaška in umna poraba umetnega gnoja ono sredstvo, s kterim se da zlažšati omenjena nadloga.

To je lahko raztolmačiti. Na bolje obdelanih tleh se razvija kulturna rastlina (prej in hitreje izpodrine plevel, kateri je zrastle z njo, tako da se slednji ne more popolnoma razviti, da torej vsaj kaljivega semena ne more delati. Kako resnična je ta trditev izvedenega gospodarja, skusi lahko vsak na svojem polju. Marsikteri je že prepričan o blagoslovu umetnega gnoja, in jaz bi z ozirom na letošnjo nadlogo po grenkuljici še opomnil: Grenku-

ljica je osobito škodljiva jarini — ječmenu in ovsu — volčjemu bobu in ajdi. Na njivah z repo in podzemljicami (krompirjem) obsejanih, moremo grenkuljico uničiti z motiko, v ozimini pa sploh ne raste, ker je proti mrazu zelo občutljiva in jo na pomlad, ako kali tu pa tam kaka rastlinica, zaduši rež in pšenica. Vsa drugačna pa so v mnogih krajih z ječmenom in ovsom obsejana polja. Tu grenkuljica dostikrat raste in cvete tako bujno, da bi človek od daleč mislil, da ima pred seboj cvetoče ogrščično polje; ako se približamo, pokaže se nam z jarino obsejano polje; oves je pa tako slab in rumenozelen kakor grenkuljica sama. Osobito vidimo to povsod tam, kjer se oves še vedno seje kot zadnji sad, kjer se torej oves seje z polno zavestjo po različnih vrstah žita in drugega zrnja, kteremu je bilo morda tudi slabo gnojeno, da izmolze še zadnjo moč iz tal, predno se bode dotični kos iz nova gnojil. Take razmere najdemo na južnem in zahodnem Nemškem pri starem kakor tudi zboljšanem natriletnem obdelovanju polja, v severni in srednji Nemčiji pri mnogem nenaravnem, dolgem kolo-barjenju, tudi visoko na severu v Meklenburgu in Šlezvik-Holštajnu, kjer se nahaja še čredinstvo. Po vseh teh krajih se slednjič najdejo z ovsom obsejane njive kot bujna grenkuljica. Ali ravno pri ovsu se izplača poraba umetnih gnojil skoraj bolje kakor pri vsakem drugem sadu. Tekočega poletja so gnojili v Hornu na peščenici šestega in sedmega reda naravnost ovsu, kateri je bil sejan na krompirišče, pa pogojeno s hlevnim gnojem; porabilo se je dvajset funtov v vodi raztopne fosforove kisline in deset funtov dušika, deloma kot amonijakov superfosfat, deloma kot superfosfat in čilski solitar; oves je bil prav izvrsten in so ga gotovo pridelali 11—12 stotov na oralu. Sosed je tudi sejal oves, in sicer za ovsom. Lanski je bil slab, letošnji pa gotovo ni dal četerega zrnja; oslabil je. Grenkuljica je bila v začetku na obeh posestvih, ali prvi, z umetnim gnojem gnojeni oves se je držal dobro. Močno temnozelen s širokimi listi in s krepkimi bilkami je zatrl grenkuljico. Na sosedovi njivi je bilo nasprotno. Kmetovalec je seveda dolžil grenkuljico in vreme, da iz ovsu ni hotelo biti nič. Pa roko na srce; koliko drugih ravna ravno tako! In vender je pomoč tako blizu in se lahko dobi, kakor se razvidi iz predstoječih vrstic.

Ako se porablja fosforova kislina in dušik v umetnih gnojilih za gnojenje jarine, zlažšano je uničevanje škodljivega plevela in pomaga k obilnemu pridelku. Kar pa velja o jarem žitu, isto se sme trditi tudi o bobu in ajdi.

Kako se govedo po zimi umno krmi.

Iz nekega večjega spisa „Ilustrovanega kmetijskega lista“ (Illustrirte landwirthschaftliche Zeitung) povzamemo naslednje.

Pri krmljenju po zimi bi pred vsem morali vedeti, ali primanjkuje klaje in pri kterih vrstah se to pomanjkanje najbolj čuti; nadalje pa tudi to, ali se more to pomanjkanje pokriti z ono klajo, ktere ostaja. Ako klaja nikakor ne zadostuje, potem je treba premišljovati, ali naj se zmanjša število živalij, ali pa naj se dokupi klaje in kakšne.

Dandanes se bo odločil vsak kmetovalec le v največji sili za izdajo gotovega denarja. Popolnoma se bomo pa mogli le redkokdaj izogniti nakupovanju krepčalne hrane. Naš skupni pridelek klaje namreč nima dovolj onih redilnih snovij v sebi, kterih zahteva današnja živinoreja in kterim so kulturna plemena že popolnoma

vajena. Kakor od polja, tako zahtevamo tudi od svoje živine največjih dohodkov, kateri se pa dajo doseči, kakor znano, le z mnogimi in izbranimi sredstvi. Kakor pri poljih, tako poskušajmo tudi pri nakupovanju krepčalne hrane le tedaj izdajati denar, kadar smemo z gotovostjo pričakovati uspeha, ki tukaj pomeni primerno večje dohodke.

Bolj kakor kje drugje se je treba v kmetijstvu ravnati po svojih močeh. Ako ne priraste n. pr. pri pitanju vsak dan nekaj funtov, potem moramo biti zadovoljni tudi z deli enega funta; ako nam povzroča liter mleka preveč stroškov, potem zgubi dragocena molznica na svojem pomenu za kmetovalca, da postane tudi lahko popolnoma nesposobna za rabo. Le ono zasluži, da se pri živinoreji jemlje v poštev, kar se dobro izplača; kajti pri poljedelstvu najdemo, žal, premnogo stvari, ki se pri sedanjih cenah ali sploh ne izplačajo, ali pa le slabo. Zato se moramo pri živinoreji strožje kakor drugod držati glavnih pravil varčnosti in odstanjevanja.

Kolikor mogoče varčevati z doma pridelano klajo, je dandanes za mnoge gotovo najkoristnejši način živinoreje.

Letos k sreči menda ne bo primanjkovalo klaje, in z druge strani so žita še vedno tako po ceni, da moramo misliti (kajti žetve niso nikakor sijajne), da se pričakuje povsodi mnogo prevelike zaloge. Tu ni mesto, da bi govorili o počenjanju na borzah. Najbolj izkušeni poznavalci žitnega trga sodijo, da se sme misliti na naraščanje žitne cene še le tedaj, kadar bodo porabljene prevelike zaloge.

Z ozirom na položaj svetovnega trga in na neugodno razmerje večine onih dežel, kamor smo dosedaj prodajali pridelke tehničnih postranskih obrtij, bode težko prišlo komu na misel, da bi poskušal umetno povišati porabo preobilih pridelkov.

Ozirati se moramo torej le na drugi način umetnega pomnoženja porabe, in sicer na ta način, da polagamo domačim živalim, konjem, govedu, ovcam, svinjam, kozam, perutnini in drugi drobnini več žita (kot zdrob, kot črno moko, kot kruh itd.) kakor navadno.

Mnogokrat, ko se je slišal nasvet, naj bi se pokrmilo več žita, ni manjkalo glasov, ki so bili proti temu in so celo skušali predlog smešiti. Stvarna utemeljevanja so bila seveda zelo slaba; trdilo se je le, da bi morali kmetovalci, ne gledé na nizko ceno, prodati svoje žito ter si za skupilo nakupiti klaje.

V delu, ki ga je spisal A. G. Veith in ki ima naslov „Der praktische Milchwirth (praktični mlekar)“, se najde veliko število podatkov o reji najboljših molznic v združenih državah v Ameriki, in iz teh se da povzeti, da ameriški kmetovalci pokrmijo mnogo več žita, kakor naši mlekarji — do 6 kg na dan in na glavo — posebno mnogo turščice in ovsca, pa tudi mnogo pšenice v obliki moke.

Ako se pri prodaji žita toliko dobi, da ostaja denarja, ako nakupimo enako izdatno krepčalne hrane, potem pač ne bomo krmili z žitom. Kadar je pa žitna cena tako nizka, da ima kmetovalec pri prodaji žita manj koristi, kakor tedaj, ako ga izpremeni v meso in mleko, potem nastopi slučaj, katerega imamo mi pred očmi; v tem slučaju moramo kmetovalcu le svetovati, da ne izdaja denarja za klajo, dokler more s pridom polagati žito.

V takem času kmetovalci ne bi smeli prodajati žita, marveč le najboljše vrste moke; vso manj vredno moko, otrobe itd. naj bi pa prihranili za klajo. Predno bodo pa kmetovalci ustanovili dovoljno število velikih za-

družnih mlinov, preteklo bo še mnogo časa, tako da moramo sedaj na drug način ravnati.

Priporočati moramo torej, da naj se prodaja od žita le najboljše blago, slabše pa naj se pokrmi. Že s tem se bo dosegel znaten dobiček. Ko bi prav mnogo kmetovalcev tako ravnalo, vplivalo bi to s časom tudi na ceno žita in bi se od dveh strani dosegla korist.

Ugovor, da ima žito premalo prebavne tolšče, ni umesten; manjkajoča tolšča se namreč dá nadomestiti z oljnatim semenjem ali pa na kak drug način (moka iz lanenega semena itd.).

Gotovo je, da se dobi za različne žitne vrste sedaj na trgu le malo denarja, v mnogih krajih (ne povsod) tako malo, da se bolje izplača, ako se žito porabi kot hrana za živino; nadalje je gotovo, da se tedaj, kadar je treba mnogo krmiti s slamo, veliko bolje krmí, če se rabi zraven slame zdrob, moka itd.

Na trgu sedaj krma seveda nima visokih cen; vender bi za večino kmetovalcev ne bilo koristno, ko bi hoteli potrebno množino klaje za svojo živino (100 kg) ktere koli žitne vrste nakupiti v obliki krepčalne hrane. Oni, ki zasmehujejo predlog, da naj se za krmljenje porabi več žita, jemljejo v poštev za žito le tržno ceno na glavnem trgu, ne pomislijo pa, kaj kmetovalec za svoje zrnje dobi na domu, ki je od glavnega trga oddaljen; pri klaji računijo zopet le s tvorniško ceno ali pa s ceno v veliki trgovini, ne pa tudi z vsoto vseh stroškov, ktere mora kmetovalec poravnati, predno dobi blago na dom.

Kdor od obeh stranij prav računi s ceno na viru (na mestu prodaje), on gotovo ne bo trdil, da je predlog sanjarski; tega tudi ne bo storil gledé upanja, da bode vplivalo na žitne cene, ako se porabi več žita za klajo.

Dokler je bila trgovina s krmo še malo razvita, nasprotno pa žitna cena primerno nizka, bilo je splošno v navadi, pokrmiti velike množine žita (celo zrnje, zdrob, obloda, moka, suho nasuta). V zadnjih desetletjih se je krmljenje govedu z žitom skoraj popolnoma opustilo, pa ne, kakor se sedaj tu pa tam trdi, ker zrnje ni bilo za klajo, nego edino le radi velikih stroškov.

Vsled tega najdemo pri starejših pisateljih tudi mnogo podatkov o krmljenju z žitom, pri novih pa le malo. Nikjer pa ne čitamo, da bi ne bilo žito za krmljenje.

Niti starejši niti mlajši veljavni možje torej v krmljenju z žitom ne najdejo „sanjarije“. Glede deležev (racij), ki so sestavljeni po predpisih najveljavnejših mož, najdemo pri A. Strauchu („Anleitung zur Aufstellung von Futterrationen für Rinder“, 3. natis), da potrebuje molzna živina 4 funte zrnja na dan; v popolnih sestavah v Hirschmann-ovem „Vademecum für den Landwirth“ znašajo odmerki 1.50 do 4 funte in celo 6 funtov.

Umevno je, da krmljenje z žitom ne bode za vse kmetovalce enako koristno, in ravno tako gotovo je, da se bode le malo kmetovalcev odločilo z ozirom na boljšo ceno žita porabiti tudi zrnje za krmljenje; vsakemu se mora samemu prepustiti, da si preračuni, ali mu bode račun tako ali tako boljše nesel. Gledé sedanjega krmljenja po zimi pa moramo vsekakor pomisliti, da je v onih slučajih, v katerih ne mislimo doseči posebnih uspehov, — torej na pr. mleka nad 3000 litrov na leto in prirastek pri pitanju do in čez dva funta na dan — mogoče krmiti z doma pridelano hrano (slamo, senom, korenjem itd.) ne da bi bilo treba dokupiti krepčalne klaje. To bi se dalo ravno tako dobro izpeljati kakor prej, ko se ni še trgovalo s krmo in se je torej moralo vpeljati krmljenje, ki je bilo kolikor mogoče poceni.

Le oni, ki hočejo pri živinoreji s pitanjem doseči dobrih uspehov, ne bodo izhajali brez krepčalne klaje; tudi oni, ki hočejo radi bližine večjih mest dobiti prav mnogo in prav dobrega mleka, kupovali bodo še naprej krepčalno klajo. Vsi ti bi pa bržkone le malo prihranili na izdatkih, ko bi pokrmili več žita; kajti le-ti imajo manj troškov pri prejemanju krepčalne klaje in je tudi odbitek od tržne cene žita manjši.

Tudi o skupilih za živinorejo se mnogo toži, kakor se kaže, vendar ne z ono pravico, kakor pri pridelovanju žita. Vzrok nepovoljne živinske cene, o kateri se toži tu pa tam, iskati se mora bolj v napačni reji živine kakor v tržnih razmerah. Še vedno se redi mnogo preveč malo vredne živine, dasiravno le-ta povzroča skoraj iste troške kakor mnogo vredno govedo, koristi pa le malo daje. Povsod se še premnogokrat napačno krmi — premalo ali preveč — in navadno preveč enakomerno; in vendar more koristiti le ona klaja, katero živinče res prebavi in predela. Kar se je položilo rednih snovij čez to mero, pride neporabljeno na gnojišče. Vrednost gnoja se sicer poviša, ali živinorejec nima nobene koristi od tega, pač pa trpi škodo, kajti zdravje živali ni najboljša, ako se hrana napačno sestavlja.

Najbolje se hrana izkoristi le v oni sestavi, ktera živalim najbolje stori; najlepši dobiček pa donša ona sestava, s katero se doma pridelana krma najbolje izkoristi in ktera zahteva le toliko dokupljene krepčalne klaje, da se izkoriščenje domače klaje spolni.

Kjer se dela z voli in to delo po zimi izostane ali sploh ni mogoče, polaga se vprežnim volom po končanem delu prosta hrana, da se tako zmanjšajo troški. Namen živinoreje pa ne more dopustiti, da bi se ne zahtevalo nobeno delo, in najslabša reja je še predraga, ako od živine nimamo drugega kakor gnoj.

Nova živinoreja se drži z vso pravico načela, da se mora od živine kolikor najprej mogoče doseči polno izkoriščenje, torej tudi načela, da naj se živali redé le tako dolgo, dokler se troški reje dobro povračajo. Plemenska živina se sme rediti mnogo let, ako je izpodredek dovolj vreden. Živali, ki niso namenjene za pleme, morajo troške kmalu povrniti. Ako torej časi niso dobri, se tudi ne sme svetovati, živali hraniti le toliko, da živijo; sploh bi se ne smele trpeti živali, od katerih imamo le slabo korist ali pa nobene.

Pridržimo si le toliko glav, kolikor jih moremo prezimiti s hrano, ki jo imamo na razpolaganje; to pa, kar obdržimo, redimo prav dobro. Uspeh bode potem vedno povoljen, tudi če ne dosežemo velikih koristij. Kjer se troški splačajo za živino, se nikjer ne porabi preveč, kjer pa to ni tako, uravnajmo govedorejo tako, da bo vedno dovolj hrane.

Visokost in način izdaje sta vedno odvisna od uspeha. Živina se redi, da se zanjo dobi denar. Edino radi gnoja živine ni treba prezimovati, saj moremo zemljišča tudi z malo množino gnoja ohraniti v dobrem stanu. Gnoj postane predraga, ako nam edinega da živina. Najceneje nas stane gnoj, ako pravilno redimo najboljši material; tu namreč dobimo največjo množino najboljšega gnoja, zraven nam pa pitanje donša lep čisti dobiček.

Prosta reja je opravičena tudi pri mladi živini; ker je pa gledati na to, da raste še ne dorasla živina, mora vendar dobiti več hrane kakor le toliko, da se živi; osobito se mora pospeševati razvoj okostja. Hrana z zrnjem ima tu največjo vlogo.

Za skupno govedorejo po zimi morejo veljati naslednja načela:

1.) Znižanje števila glav, kar se ravna po tem, koliko hrane imamo na razpolaganje.

2.) Ako je treba število govedi znižati, odstranitev najmanj zmožnih živalij. Ako se da število pomnožiti, dokup le one živine, ki daje mnogo koristi.

3.) Za mlado in delavno živino: Hlevi ne smejo biti pregorki, porablja naj se osobito surova klaja, pomešana s primerno množino zrnja, pa brez druge krepčalne klaje. Delavna živina mora dobivati proti pomladi doklado na dušikasti hrani.

4.) Za krave: Gorki, zavarovani hlevi s čistim zrakom; pri plemenjenju dobra hrana, pa ne preveč; v mlekarstvu naj se po možnosti pospešuje prememba snovij v mlečni slezi, torej na protejino bogata hrana, in ako je gledati tudi na gobroto mleka (množina tolsče, pridelovanje surovega masla, zdravo mleko), potem je treba hrano zelo skrbno izbrati. Najboljše seno in najboljša slama, manj korenja, oblode in enake hrane, dovolj krepčalne hrane najboljše kakovosti (na pr. kravojci iz podzemeljskega oreha, iz palmovega zrnja itd., ne pa tudi ogrščični), nikdar ne preobilno pokladati. Dosti gorke stelje.

5.) Za pitalno živino: Največji mir, temni, zmerno gorki hlevi; pravilna razdelitev pitovnih dob in za vsako dobo prava hrana, v pričetku mnogo in dušikaste hrane, potem več in več hrane, v kateri ni preveč dušika, marveč mnogo ogljikovih hidratov, vendar vedno manjša množina (koncentrovana hrana). Zelo mnogo stelje, ki more popiti mnogo tekočine.

6.) Za teleta, ki so namenjena za pleme: Naj se sajjo kar najdalje mogoče, in potem vedno manj tudi posnetega mleka; mnogo hrane v pričetku in potem prehod počasi k reji mlade živine. Teleta se ne smejo prestaviti v hlev za jalovce pred koncem prvega pol leta.

Kako se delé in urejajo skupni pašniki, gozdi in enaka skupna zemljišča.

(Konec.)

Zoper drobitev gozdnega sveta posebe govore tudi gozdni zakoni. O gozdnih delitvah se vpraša za svet pred dovoljenjem razdelbe cesarski gozdar, in kjer bi bila razdelba gozdu v kvar, se gotovo ne bode dovolila. Koliko imamo takega nepostavno razkosanaga, pa tudi nerazpisane gozdnega sveta!

Pri vcenitvi skupnega zemljišča nekterih razmer in predmetov ni jemati v poštev, ako se ne pogodi drugače, ker zemljišče je namreč ceniti le po trajni vrednosti zemlje, ne pa po njenem prirastku. Ako se tako na kakem deležu nahajajo nasadi, namenjeni za poseben užitek, kakor: sadno drevje, vrbe za trtno kolje, murbe i. t. d., tedaj mora deležnik, kteremu je pripadla dotična zemlja, te nasade prevzeti za cenilno vrednost, ako to zahteva zastopnik skupnosti, oziroma odstopajoči posestnik, in ako slednja nasadov raje ne posekata ali sploh odpravita. To velja tudi o nedorastlem in dorastlem lesu. Kadar pa dosedanja posestnik hoče dorastli les posekati, tedaj dobi tisti, ki prejme oddelilno zemljišče, primerno odškodnino za navadni dohodek, ki mu pri oddelilnem svetu začasno odide.

Razdelbeni, oziroma uredbeni načrt sta zopet razpoložiti na vpogled, kakor prej register deležnih pravic. Krajni komisar mora načrt pri posebni obravnavi razložiti, in vsi udeleženci se smejo proti načrtu pri njem pritožiti v 30 dneh od dne, ko se je bil razgrnil. Pritožba je pač dovoljena vsakemu udeležniku, vendar sva-

rimo pred nepotrebnimi in malenkostnimi pritožbami. Kdor je svoje pravice in želje pred izgotovljenim načrtom pravilno razložil, dobi tudi primeren delež, oziroma, zagotovljeno užitno pravico.

Zoper razsodbe krajnega komisarja je dopuščena pritožba samo na deželno komisijo. Proti razsodbam, katere izda deželna komisija kot prva oblast, kakor n. pr. razsodba o dovolitvi razdelbe ali uredbe, o sprejetju v imenik udeležencev i. t. d., je dovoljena pritožba na ministrsko komisijo na Dunaju.

Vse pritožbe je treba vložiti samo pri krajnem komisarju in v oni dobi, ki je vselej navedena v razsodbi.

Ako ni povedana druga doba, traja pritožbeni rok 14 dni.

Kranjskemu razdelbenemu in uredbnemu zakonu je prirastel leta 1894. dodatek, katerega važen del je tudi ta, da se pri manjših razdelbah in uredbah, kjer je število deležnikov gotovo, opusti posebno izdanje imenika udeležencev in registra deležnih pravic, da se pa vendar mora razpoložiti in razložiti razdelbeni ali uredbeni načrt, kakor smo prej povedali.

Ko je bil obrok za pritožbe proti načrtu pretekel, se isti po oblasti odobri in proti potrjenemu načrtu ni več pritožbe.

Pri razdelbi se deleži izroče deležnikom v posest, ako je treba tudi s sodno silo, ter oblasti same skrbe, da se deleži v davčni in zemljiški knjigi pripišejo k domačijam.

S tem postane deležnik pravi in edini lastnik njemu pripadlega deleža, in stori z njim kar hoče.

Ob sebi odpadejo s tem tudi medsebojni užitki, ki so jih solastniki imeli pri skupnem zemljišču. Tako odpade skupna paša, in deležnika ne more nikdo siliti, da bi pustil sodeležnikom pasti tudi na svojem deležu. Izguba skupne paše je tudi vzrok, da lastniki skupnih zemljišč ne priglajajo prošenj za razdelbe tako, kakor bi bilo pričakovati. Mi nismo proti paši, posebno proti planinski paši ne, reči pa moremo, da ima skoro vsaka druga živinska paša, razun tečne planinske, več slabih strani kot dobrih.

Dobra stran je skoro samo ta, da se žival na čistem zraku izprehodi in s tem izhlapi škodljivi zrak, ki se ga je navzela v slabih hlevih. Slabe strani navadnih pašnikov pa so vsakemu znane in najbolj še vidne; saj se živina navadno vrača bolj lačna s pašnika kakor je šla na pašnik. Naša misel je torej ta, naj ostane, kjer je že sedaj pašnik, toliko skupnega sveta, da se vaška živina poletne dni po nekaj ur izprehodi, drugo plodno skupno zemljišče pa naj se razdeli med upravičence in tako pripravi do koristne porabe. Razdeljena zemlja se bode obdelala, obsejala z deteljo in drugo krmo ter bode živinoreji gotovo v večjo korist kakor poteptan pašnik. Razun tega se s tako razdelbo razkosana zemljišča domačij zaokrožijo, ker vsak upravičenec, ako le moč, dobi delež pri svojem zemljišču, kakor smo uže gori omenili, vrhu tega pa lahko zahteva, da se kak odročen kos njegove domačije, ki leži pri skupščini, privzame v razdelbo ter se mu odkáže enako vreden kos zemlje v bolj priročnem kraju iz skupščine.

To je nekaj pričetek zlaganju zemljišč, ki se z latinsko besedo imenuje komasacija. Pri takem zlaganju ki se vrši uže po nekterih deželah našega cesarstva, zamenjajo se zemljiški kosi, ki leže daleč od domačije, za druge kose, ki so jej bližji. Tisti kosi, ki imajo večjo vrednost se zmanjšajo in ostanki se dajo drugim, tako da ima posestnik, ki je imel prej majhne njive in trav-

nike raztresene, poslej vso domačijo skupaj, morda ne toliko veliko, gotovo pa toliko in še več vredno, ker posleji mu pri skupni domačiji z vošnjami in hojo ni gubiti toliko časa in truda, pa tudi ne toliko zemlje z nepotrebnimi poti in stezami.

Morda tudi Slovenci nismo več daleč od dobe, ko bode z zlaganjem ali kamasacijo treba zbirati zdrobljena zemljišča, ktera so raztresle razne okolnosti.

Nekak pričetek je storjen z zakonom, ki velja za razdelbo in uredbo naših skupnih zemljišč, kakor smo ravno povedali.

Pri opisanem razdelbenem in uredbnem obravnavanju pa so tudi vse pristojbinske olajšave.

Vse vloge, torej vse prošnje za razdelbo in uredbo, pritožbe i. t. d., vsi zapisniki, priloge, listine, razsodbe in poravnave, poverila podpisov (legalizovanje) in prepisov so brez kolekov (štempljev) in pristojbine.

Tudi prenosi in pridobitve pravic iz razdelbenega in uredbnega načrta so prosti pristojbin (procentov), in sicer na Kranjskem do leta 1904.

Troškov deležnikom ni treba plačati drugih kakor zaslužek zemljemercu in njegovim pomočnikom ter izdatke za mape in druge priprave; plačo komisarja, tiskovine i. t. d. trpita država in dežela. Mogoče, da so merski troški na videz nekoliko večji, kakor jih računji kak zaseben ali celo zakoten merjevec, toda pomisliti je treba, da je delo vse natančnejše, pravičnejše ter da se gotovo in brezplačno izgotovi tudi v zemljiški knjigi. Tudi pri tako vpeljani razdelbi kak siten nezadovoljnej ne more zbegniti temuč se mora udati načrtu, ki se je spoznal za koristnega večini.

Koliko imamo pač razdelitev, po večkrat pričetih, nikoli dogotovljenih! Zgubljen je trud in denar za merjenje, zgubljene pa so tudi kupnine prekupcev ki so kupili take negotove in neodpisane deleže, kateri so se kasneje z domačijo vred zarubili in prodali,

Tudi take zavožene ali vsaj ne razpisane razdelbe skupnih zemljišč se morejo morda z nekolikimi premembami izgotoviti po navodilu, ki smo je opisali.

Kjer torej kaže, skupna zemljišča razdeliti in razpisati ali pa bolje urediti, naj se vlagajo prošnje cesarski kraljevski deželni komisiji za agrarske operacije!

Razne reči.

— **Zagrebanje vrtnic.** Da vrtnice po zimi ne pozebejo, zagrebemo jih v prst. Kdaj je čas zvišiti to delo, to nam pove zdrava pamet. Prezgodaj zagrebsti je na vsak način škodljivo, kajti malo mraza prenese vsaka vrtnica. Pri nežnih in občutljivih vrstah vrtnic, na pr. pri čajevkah, zvrši to delo še le tedaj, kadar so zgubile listje, oziroma, ako se je bati hudega mraza, poreži poprej vse listje. Gniloba listja pod zemljo okuži tudi les. Spomladi, kadar vrtnice zopet odkopljemo, vidimo, da imajo črnkast les, kar odločno ni dobro. Iz tega vzroka je dobro, pripognjeno vrtnico najprvo pokriti z jegličevjem, ali še bolje z debelim žaganjom, in potem še le s prstjo.

— **Jesensko namakanje travnikov** je velevažno ter je temelj bodoči dobri košnji. Zlasti namakanje z zelo gnojno vodo je v tem času umestno, ker se sme vršiti poljubno dolgo časa in more voda oddati zemlji obilo svojih redilnih snovij.

— **Hranjenje krompirja** čez zimo v zatohlih, vlažnih kletih je vedno slabo. Skrbi torej za zračenje! Na svežem, dobrem zraku ostane krompir zdrav in okusen. Toplina v shrambi bodi po možnosti nizka, drugače prične krompir ob-

subem zraku kmalu kaliti, ob vlažnem pa gniti. Kadar ni mraza, shrambo pridno prezračuj, krompirjeve kupe pa premeči in izberi vse nagnite gomole.

— **Gnojenje špargljev jeseni.** Jeseni zadostuje špargljeve grede prekopati in potem gnoj po vrhu potresti. Deževnica in snežnica izlužita gnoj ter dovajata rastlinam redilnih snovij, raztrošeni gnoj pa spomladi varuje zemljo izsušenja.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 143. Imam dva polovnjaka vina od izabele, ki je pa sedaj, ko se je očistilo, precej kislo. Imam pa tudi dva polovnjaka petijota, ki je še zelo sladek. Ali smem **petijot pomešati med vino** sedaj pri prvem pretakanju, da bi potem vino lažje prodal? (A. L. v Š.)

Odgovor: V zadnjih letih so vinščaki po Slovenskem strastno sadili izabelo, češ, to je amerikanka, kateri ne škoduje trtna uš, strupena rosa ji tudi ne škoduje toliko, a vrhu tega obilo rodi. Strokovnjaki so svarili pred njo, kajti njeno vino je slabo, trtni uši ne kljubuje, škropiti pa jo je treba isto tako, kakor druge vrste. Tudi mi smo večkrat svarili pred njo, toda pomagalo ni nič, in sedaj se dobi polno izabelinega vina, ki se težko ali sploh ne proda. Vi bi sedaj radi slabo izabelino vino pomešali s sladkim petijotom, da bi je lažje prodali. Seveda smete to storiti, kar ne bo škodilo ne vinu ne petijotu in tudi braniti Vam nihče ne sme. Drugače je pa s prodajo. Če to zmes prodaste kot pristno natorno vino, zakrivite zločin goljujije, zato je Vaša dolžnost ob prodaji povedati, kakšno vino je to. Vrhu tega je pa vendar še vprašanje, če bo ta zmes kaj dosti manj kisla. Ako je petijot danes še sladek, je to le dokaz, da sladkor v njem še ni pokipel; ko se bo pa to zvršilo, bo zmes pač bolj močna, a kislina se bo zopet pokazala, če tudi morda v manjši meri, kajti po petijotu, ki ima malo kisline v sebi, bo na vsak način bolj razredčena.

Vprašanje 144. Kako naj iz piva naredim kis? Samo se neče skisati. (V. Z. v Š.)

Odgovor: Kisova kislina se dela iz alkohola ob primerni toplini in ob dotiki z zrakom. Hranite pivo na gorkem kraju v posodi, v katero more zrak, in čakajte, da se skisa. To je edini svēt, ki ga Vam moremo dati. Pospešili boste pa kisanje, če pivu dodenete malo pravega kisa in če pivo večkrat tako pretočite, da pride z zrakom zelo v dotiko. Opozarjamo Vas pa, da vse to nikakor še ne jamči, da boste iz piva naredili kis, kajti pivo ima v sebi veliko drugih snovij, ki se kaj rade izpridijo, in tako utegnete dobiti mesto kisa le smrdečo brozgo.

Vprašanje 145. Kupil sem uže pri raznih tvrdkah **vinskih pip**, ki pa vse puščajo, če jih tudi namakam. Nekdaj so prodajali v Ljubljani „za vodo“ izvrstne pipe, kakeršnih sedaj ni dobiti. Kje se dobe zanesljivo dobre lesene pipe? (Er. R. v Č.)

Odgovor: Kje se dobe take pipe, nam ni znano, a morda ve kdo izmed naših c. čitateljev. Blagovolijo naj nam to sporočiti, da objavimo. Lesene pipe se delajo iz dešpljevega in tisovega lesa, a zadnje so najbolj cenene. Glavna reč dobro narejene pipe je pravilno ostružen navpični del, ki se mora do lasa natančno skladati z luknjo vodoravnega.

Vprašanje 146. Raz moje **oljkovo drevje odpada plod** predno dozori, ter je ves črviv. Kaj je temu vzrok in kako je mogoče pomagati? (Š. S. v P.)

Odgovor: Da raz oljkovo drevje pada olod, vzrok so ličinke (črvi) oljkove muhe (*Dacus oleae*). Drugega sredstva proti tej škodljivki ni, kakor pridno pobiranje odpadlih plodov ter njih uničenje, da se ličinke v njih ne morejo izpremeniti

v muhe. Te namreč zopet stavijo svojo zalego v plodove ter jih delajo črvice, vsled česar plodi odpadajo.

Vprašanje 147. Moji **kobili je molj žimo**. Kaj mi je storiti, da kobila ne izgubi repa? (B. J. v R.)

Odgovor: Mrčes, ki kobili žre žimo, ni molj, ampak uš iz vrste „mallophaga“, ki razjeda dlako, žimo, volno, perje na ptičih i. t. d. Taka konjska uš se imenuje „*Trichodectes pilosus*“. Najboljše in najhitreje delujoče sredstvo proti njej je siva maža iz živega srebra, kakeršno dobite v vsaki lekarni.

Vprašanje 148. Ali je bolje imeti jeseni, ko se je mošt spravil v sode, **hram odprt ali zaprt**? Letos sem hram zaprl, a ko pridem danes vanj, je vino po vseh sodih vrelo. zdelo se mi je to čudno, ker je bilo vino poprej popolnoma umirjeno. Razlagam si reč tako, da je toplota zašla v hram in je vino pričelo vnovič kipeti. Sploh pravijo, da bo vino letos nagajalo, ker je preveč „jicig“. (Z. na V.)

Odgovor: Odprta ali zaprta vrata hramova ne smejo biti merodajna umnemu kletarju, ampak izključno le toplomer (termometer), oziroma pravi občutek za primerno toplino. Z drugimi besedami: Vinščak, glej, da po možnosti ves sladkor v moštu hitro pokipi. To kipeenje se pa pospeši, če je mošt v dovolj toplem hramu. Najprimernejša toplina je 16 do 18 stopinj po Celziju. Da Vaše vino še sedaj kipi, ni pač nič čudnega, saj v zadosti toplem hramu vino po več mesecev kipi, le da se zadnji čas ne vidi. Če je Vaše vino bilo na videz uže umirjeno, sedaj je pa pričelo vnovič kipeti, je to dokaz, da je kipeenje zaradi mraza prenehalo, a v zaprtem, toplem hramu je zopet oživel. Bodite torej veseli, da zopet kipi, ter pospešujte po možnosti kipeenje, če ne, Vam bo vino pozneje delalo sitnosti. Trditev Vaših ljudij, da bo vino delalo letos sitnosti, ker je „jicig“, je pa resnična, a to le za Vaše ljudi, ki ne znajo vina ustrahovati, kajti oni so bili od nekdanj najbolj starokiptni vinščaki cele doline in ne le zoprni, ampak tudi sovražni vsakemu napredku. Z nespametno in spakedrano besedo „jicig“ imenujejo pri Vas vino, ki dolgo kipi, se torej ne umiri in očisti rado. To so vina iz dobrih letin, ki imajo veliko sladkorja v sebi. Če tako vino jeseni dobro ne pokipi, ker je hranjeno v prehladnem hramu, in se ne pretoči prvič v pravem času uže po zimi, potem spomladi, ko se zgreje zrak, prične vnovič kipeti, drožje se dvigne in vino postane motno. Ako se je pa drožje v vinu pokvarilo, more se spomladi pri vzbujenem kipenju vino pokvariti. Iz vsega tega sledi nauk: Glej, da mošt po možnosti pokipi uže jeseni, potem pa vino še po zimi pravočasno prvič pretoči.

Gospodarske novice.

* † **Gospod Ivan Bahovec**, posestnik v Št. Vidu pri Ljubljani ter člen naše družbe, je umrl dne 14. oktobra t. l. Dne 31. oktobra t. l. je pa umrl **Ivan Grošelj**, posestnik v Vižmarjih ter družben člen. Naj počivata v miru!

* **Pouk v kmetijski bralnici v Novem Mestu.** V nedeljo, dne 17. t. m., se bodo ob 9. uri zjutraj poučevali gospodarji o tem, kdaj in kako se odpisuje davek in kako se je zglasiti za odpis davka. Pri tej priliki bo tudi razgovor o letošnji letini in njenih nasledkih za kmetijstvo. Vabimo vse gospodarje iz okolice, da se udeleže tega pouka v obilnem številu. — Kmetijska bralnica bode od 17. t. m. naprej skozi celo žimo odprta ob nedeljah, in sicer v dopoldanskih urah. V njej najdejo gospodarji in kmetski mladeniči brezplačno dosti poučnega berila. Iz knjižnice kmetijske podružnice pa se poučne knjige brezplačno posojajo tudi na dom.

* **Kmetijska podružnica v Novem Mestu** bode letos razdelila svojim udom sadno drevje, oziroma okoreninjene ame-

riške trte. Vsak člen dobi po 4 sadna drevesca (jablane, oziroma hruške) ali pa 200 okorenjenih trt riparije portalis, ozir. rupestris. Ker je začela pobirati podružnica ravnokar letnino za l. 1896., blagovolijo naj p. n. členu napisati v nabiralno polo, ali želé dobiti sadno drevje ali ameriške trte.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V a b i l o

na obéni zbor podružnice c. kr. kmetijske družbe v Begunjah na Gorenjskem, ki bo v nedeljo, dne 24. novembra t. l., ob 3. uri popoldne v šoli.

V Z P O R E D :

- 1.) Nagovor t. č. predsednika.
- 2.) Pobiranje udnine za l. 1896.
- 3.) Predavanje družbenega ravnatelja g. Pirca.
- 4.) Pogovori in nasveti.

K obilni udeležbi vabi

podružnični odbor.

V a b i l o.

Podpisani načelnik uljudno vabi odbor podružnice c. kr. kmetijske družbe v Izlakah na sejo, ki bode dne 17. novembra v izlaških toplicah.

Dalje podpisani načelnik javlja, da se bo pobirala udnina za l. 1896. dne 24. novembra v gostilni gospoda Medveda v Zagorju, in sicer od tistih udov, katerim je neprilčno, udnino oddati neposredno načelniku.

Načelníštvo podružnice c. kr. kmetijske družbe
v Izlakah, dne 9. novembra 1895.

Josip Prašnikar s. r., načelnik.

V a b i l o

k občnemu zboru kmetijske podružnice v Čatežu, ki bode prvo adventno nedeljo v šolski sobi.

V Z P O R E D :

- 1.) Nagovor predsednikov.
- 2.) Poročilo tajnikovo.
- 3.) Poročilo blagajnikovo.
- 4.) Volitev dveh pregledovalcev računov.
- 5.) Volitev družbenega vrtnarja.
- 7.) Posamezni nasveti.

K obilni udeležbi vabi

Anton Zagorjan s. r., načelnik.

Št. 14.624.

R a z g l a s.

Glasom naznanila visokega c. kr. ministerstva za notranje stvari z dne 28. oktobra t. l., št. 31.798., je kr. ogersko poljedelsko ministerstvo dopustilo uvažati prasiče na prasičji zaporni in pitalni zavod v Steinbruchu (Köbanya), da se živinozdravniško opazujejo, predno se pripuste v trgovinski promet.

Vsled navedenega visokega razglasa je zatorej od dne 2. novembra t. l. začeni na podstavi dogovora, sklenjenega s Srbijo o živinskih kugah z dne 9. avgusta 1892. l., drž. zak. št. 106. iz l. 1893., vsled tu radnega razglasa z dne 3. julija t. l., št. 8510., spet dovoljeno uvažati prasiče tega dohoda, t. j. pitane prasiče, ki imajo najmanj 120 kilogramov žive teže, iz pitalnega zavoda v Stein-

bruchu za zdaj samo v postajo Ljubljano c. kr. priv. južne železnice pod najnatančnejšim spolnovanjem v zgoraj navedenem razglasu predpisanih pogojev.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, dne 30. oktobra 1895.

Št. 14.529.

R a z g l a s.

Glasom uradnih naznanil se je začela svinjska kuga tudi v mestu Mariboru na Štajerskem.

Deželna vlada zatorej s tem razglasom brez izjeme prepoveduje uvažati prasiče iz političnega okraja Maribor na Kranjsko.

Prestopki te prepovedi se kaznujejo po zakonu z dne 24. maja 1882. l., drž. zak. št. 51.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, dne 1. novembra 1895.

Št. 15.130.

R a z g l a s.

Tu radni razglas z dne 30. oktobra t. l., št. 14.624., se popolnjuje s tem, da je c. kr. ogersko poljedelsko ministerstvo dopustilo uvažati prasiče iz Srbije na prasičjo zaporno in pitalno postajo v Steinbruchu (Köbanya), da se tam v živinozdravniško-policijskem oziru opazujejo in potem pripuste v trgovinski promet, in da je zatorej od dne 2. novembra t. l. pričeni, na podstavi dogovora, sklenjenega s Srbijo dne 9. avgusta 1892. l., drž. zak. št. 106. iz leta 1893., o živinskih kugah, vsled tu radnega ukaza z dne 3. julija t. l., št. 8510., spet dopuščeno uvažati prasiče srbskega prihoda, t. j. pitane prasiče z živo težo najmanj 120 kilogramov od svinjskega trga v Steinbruchu, toda samo na postajo Ljubljana c. kr. priv. južne železnice pod najnatančnejšim izpolnjenjem v zgoraj navedenem razglasu predpisanih pogojev.

To se s tem razglašča.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, dne 10. novembra 1895.

Listnica uredništva.

L. P. v H. Ako ste nam poslali kako vprašanje, iščite odgovora v prihodnji številki med „Vprašanja in odgovori“ ali, če ga ne najdete tam, v „Listnici“. Odgovore, ki ne zanimajo splošno, kratke reči i. t. d. objavljamo v „Listnici“, ker s tem hranimo v listu prostor, uredniku pa čas.

A. S. v G. Kakšno stališče zavzema Vaš deželni odbor v tej zadevi, nam ni znano. Naš deželni odbor ne daje premij tistim, ki naredo umna gnojšča, kar je popolnoma prav. Za napravo koristnih reči pač ni treba premij. Če je reč koristna, bo najboljša premija korist sama, če pa še dandanes o koristi umnega gnojšča in porabi gnojnice niste prepričani, pa premije sploh ne zaslužite.

A. Š. v D. Strebe, kakeršnih želíte Vi, se dado narediti s pomočjo strešne lepnice in večjih plastij cementa. Delo pa more zvršiti le strokovnjak, zato objava obširnega navodila tu nima pomena.

J. B. v S. Tudi mi smo iskali po pomoloških knjigah. „Holländische Goldreinette“, a je nismo dobili.

Š. S. v P. Če bi hoteli na Vaše vprašanje temeljito odgovoriti, bila bi nam ena številka našega lista premajhna. Letošnja knjiga Družbe sv. Mohorja, „Živinoreja“, Vam bo dala obširen odgovor na Vaše vprašanje.

R. K. v S. Milijeve sveče so iz stejarina, ki se res dela iz loja, a v to svrhu ja treba tvornice z vsemi potrebnimi pripravami in stroji. Računajte, če Vam ne kaže loj prodati ter kupovati stejarinske sveče, mesto da sami iz loja vlivate slabo svetee. In hitro goreče sveče.